

tage det tilbage, thi der er aldeles ingen Tvivl om, at det vil stille hele Forholdet ved dette Fæstegods paa en yderst uheldig Maade. — Jeg skal nu tillade mig at anføre nogle Bemærkninger, som, saavidt jeg forslod den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. A. Hansen), ikke fremkom fra hans Side, og for det Første skal jeg da yttre nogle Ord i Anledning af, hvad den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 5te Valgkreds (Klein) nys har anført. Han meente, at det skulde være et Indgreb i Domstolenes Ret, naar vi gave en Lov, der gif ud paa at fortolke en tidligere Lov, men han meente dog selv, at der ikke var Noget til Hinder for, at Lovgivningsmagten vedtog en Lov, der satte Grændse for en Anvendelse af en tidligere Lov, som aldeles ikke havde været paatænkt. Det er jo imidlertid slet ikke Andet, det oprindelige Lovforslag gaaer ud paa, thi det tilsigter kun at forhindre en Anvendelse af Loven af 19de Februar 1861, som intet Menneſke i hele Rigsdagen tænkte paa, den skulde faae, da den her foreslaa til Forhandling, og det er altsaa ikke paa nogen Maade en Krænkelse af Domstolenes Hverv, men tværtimod kun en simpel Pligt af Lovgivningen, at den søger at forebygge en Fortolkning og Anvendelse af en given Lov, som man albrig har tænkt paa skulde kunne finde Sted. — Den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 5te Valgkreds har lagt en særdeles, ja, en meget overbreven Vægt paa de Goder, som de øvrige Bestemmelser i den omhandlede Fæstelov vilde medføre for Fæsterne paa Samsø. Jeg skal ikke gennemgaae hvert enkelt af de Goder, han anførte, men kun bemærke, at der ikke er eet af dem, der har den Vægt, som han tillagde dem, og jeg skal skal særlig berøre eet Punkt. Han talte om, at denne Fæstelov gav Fæsterne Udsigt til Erstatning for opførte Bygninger, men hvorlidt denne Bestemmelse vil kunne være til Fordeel for Fæsterne paa Samsø, vil det høitærede Thing kunne indsee ved at betænke, at disse Fæstere eie Grunden, hvorpaa Bygningerne staae, og naar man vil bygge nye Bygninger, vil man fornødtigviis bygge paa sin egen Grund; som Følge deraf, vil der slet ikke blive Tale om ved Afstræbelsen at faae nogen Erstatning for saadanne Bygninger.

— Det er blevet sagt af den ærede oprindelige Forslagsstiller saavel som ogsaa af Rigsdagsmanden for Viborg Amts 5te Valgkreds (Klein), at Endringsforslaget fastslog vigtige Grundsatninger, som man maatte ønske gennemførte ogsaa i andre Forhold, og jeg skal heri være ganske enig; der er Punkter i Endringsforslaget, som jeg anseer for særdeles vigtige, og jeg skal med Fornøielse erkjende, at dets Vedtagelse under de forhaandenværende Forhold vilde være langt bedre, end om vi aldeles ingen Lov fik; men paa den anden Side findes der Grundsatninger deri, som jeg anseer det for yderst farligt at slaae fast. Den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 5te Valgkreds (Klein) udtalte sig med stor Betænelighed om en Tvangslov, men ikke bestomindre er det Endringsforslag, han har stillet, i Virkeligheden en Tvangslov, som dog gaaer affurat i den modsatte Retning af den, hvorefter der ellers er Tale ved den Slags Love, og som, ved at gaae i denne Retning for dette Fæstegods Beskommende, giver en yderst uheldig Anviisning paa en Vej, man mulig i Fremtiden kan blive tvungen ind paa, idet det nemlig er en Tvangslov, som lægger det i Godseierens Haand at tvinge Fæsterne bort fra Fæstejorden. Ved en Tvangslov forstaaer man i Almindelighed en Lov, der gjør en Afsløsning afhængig af Fæsterens frie Villie. (T s c h e r n i n g: Enhver Lov, som tvinger, er en Tvangslov!) Ved en Tvangsafsløsningslov maa man og har man hidtil, saavidt mig bekjendt, i de offentlige Forhandlinger forstaaet en Lov, der gjør det afhængigt af Fæsterens frie Villie, om han vil besidde sin Gaard som Eiendom eller ikke, men hvormeget den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 5te Valgkreds (Klein) overhovedet har imod en Tvangslov, har han dog ikke havt det Mindste imod at lægge det i Godseierens Haand at fortrænge en stor Mængde Fæstere fra deres Jord imod deres Villie. Jeg gjentager, at den Maade, hvorpaa de i Følge dette Endringsforslag kunne blive fortrængte, naturligviis er langt gunstigere for dem, end deres Stilling vilde være, hvis der overhovedet slet ikke udkom nogen Lov, som satte Grændse for en Anvendelse paa Samsø af Loven af 19de Februar 1861, men den Grundsatning,